

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Iconomachia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

proijcitur, nec enim fas erat illius mortem honorari, cuius vita esset condemnata. apparuit non ita animo ac vita constitutum esse Doctorem illum vt ratio postulabat, quam erat immortalis Deo redditurus. Disciplinam non legem vitæ sed ostentationem scientiæ purauisse, neque alios monentem sibi obtemperasse, & suis decretis paruiffe. Nam appensus in statera inuentus est minus habens. Hoc inauditum horribileq; portentum, ac visum metuendum S. Brunoni qui rem spectarat, causam attulit Carthusiæ fundandæ, quæ iam annos quingentos vnis moribus & iisdem legibus viuit, nihilq; de prima asperitate detraxit, sed talis persistit & permanet qualem Bruno constituit.

Dan. 9.

Notent hoc quidam dissoluti religiosi.

9.

Simulatio vberem perennemq; diuinę misericordiæ fontem exsiccet.

Princeps Apostolorum Petrus simulationem vltus est in Simonem Magum sententiam damnationis intorquens, atque in Ananiam & Saphiram Apostolicæ seueritatis districtum gladium repentino impetu vibrans. Act. 5. & 8.

POENAE ICONOMACHORVM.

Post annum Domini 700. Hebræus quidam maleficus Ezidi Regi Arabum Mahumetano promisit 30. annos vitæ si in suo imperio iuberet imagines Christi & sanctorum ex Christianorum Ecclesijs auferri & comburi, iussit ille, sed cum Christiani non parerent immisit Arabes, & Hebræos in Ec-

1.

M cle-

claudius qui negotium impigre perfecit
Sed Rex Ezides anno sequenti obiit, & H
braus tanquam impostor à successore
turpissima morte mori coactus est. No
tur historia in VI. Synodo, act. 5. nec
à Cedreno, Zonara, & Niceta in vita Leo
Isauri.

2.

Paulo post Leo Isaurus Imp. à duobus
Arabia profugis Iudæis similiter per
publico edicto imagines deponi & deleri
templis omnibus iussit. Et multos Chris
norum resistentium neci dedit. vnde Leo
machi cognomen inuenit. Postquam
eius iussu imagines sanctorum in foro C
stantinopolitano crematæ fuerunt, om
pestilentia tam grauis vt Constantinop
trecenta hominum millia interirent. Eo
occasione amisit idem Leo & successores
imperium Italiæ, nec vnquam amplius
perare potuerunt. imp. tabe & dysenteria
sumptus est. Nec minus tristes exitus
re successores qui ipsius impietatem
ti sunt, Constantinus, Leo quartus, &
tus, Michael Traulius, Theophilus &
ius filij quos in Mariæ ac sanctorum
gines dire grassantes diuina percussit
vt omnes miserandum interitum sort
tur.

Matthæus
Paimet. in
Chron. an.
1241.
Zon. lib. 3.
E. anal.
Paul. Diac.
Canif. li. 5.
c. 22. ope.
de B. Virg.

3.

Impietatem patris secutus est filius C
stantinus Copronymus qui in signum
ræ improbitatis dum baptizaretur

tem stercore foedavit (dicitur enim Copronymus à stercore quo infans consperfit SS. lauacrum, & Caballinus à stercore caballo- rum quo tale monstrum, ipsi etiam natu- ræ auersum, dicitur delectatum) fuit præ- terea Necromanticus & hæreticus Nesto- rianus. Huius Constantini tempore inau- ditæ calamitates orientem inuaserunt, nam terræmotus ingentes integras vrbes deiece- runt, & multa millia hominum occiderunt (elisa sunt). Item pestis grauissima orta est, ita vt vineæ, horti, putei, aliaque loca vix sufficerent sepeliendis hominibus, neque mortuorum quidem sepeliendorum curam qui haberent superfuere. Et ne dubitaretur quam ob causam ista acciderent, simul ubi- que in vestibus hominum, in velis sacris, in- dumentis sacerdotalibus, diuinitus existe- bant cruculæ seu cruces parvæ, quasi oleo de- signatæ. Deus enim indicare volebat velle se ubique conspici crucis imaginem, quam Constantinus Copronymus eo tempore om- nino obliterare cõtendebat. Ad hæc tam hor- ribile frigus accessit, vt mare Põticum ad cen- tum miliaria congelaretur, essetque glacies profunditatis 30. cubitorum, cui superuenit nix, quæ etiam in glaciem versa est ad alti- tudinem 20. cubitorum super aliam gla- ciem triginta cubitorum. Paulo post cœ- pit solui glacies & fragmenta ingentia in-

M 2 star

Mali corui
malum
ouum.

vide locū
de Maria.

Terra in Sy-
ria tremo-
re maximo
concutitur
quo tem-
pla ac mo-
nasteria
pleraque cor-
ruunt, &c.
Sigon. li. 3.
de regno
Italiae.

instar magnorum montium vel insularum
 magno impetu discurrebant, quædam etiam
 ad Constantinopolim allisa partem mo-
 rum & vicinas domos euerterunt. Tunc
 Paulus Diaconus se vidisse hæc omnia. In
 dem anno tanta siccitas postea fuit, ut flumina,
 fontes, putei fere omnes siccarentur
 ut omnes intelligerent & dicerent propter
 impietatem in Deum & sanctos quam
 fuerant Iconomachi, ista omnia fieri. De
 obstinatus Imperator Constantinus (ante
 rando obitu) periit ut in morte clamans
 adhuc etiam viuum igni inextinguibili
 ditum comburendum, quod cultum
 paræ Virginis execratus esset, Quia vero
 ctus erat sepulturam quam non meruerat
 sto Dei iudicio postmodum effossus eius
 publice in foro cremata sunt.

**Infelicis
 exitu diem
 clausit ex-
 tremum.
 Dan. 4.
 Succidite
 arborē, &c**

4. Refert Sozom. de imagine Christi
 ab hæmorroïssa posita apud Panea dem, quæ
 cum Iulianus apostata illam inde amouisset
 & suam in eodem loco posuisset, mox
 de cælo statuam Iuliani discerpsit, & eam
 à reliquo corpore auulserit planè ad terram
 dum quo olim accidit idolo Dagon. Cuius
 lianus, ait, certior factus esset Cæsar
 lippii præclaram esse Christi statuam, quæ
 mulier quæ sanguinis præfluio labora-
 cum esset morbo liberata ibi collocauerat
 am deturbauit, suamq; in eo loco posuit.
 facto ignis violētus de cælo delapsus statuam
 illam cum humi diuitiis em a Sozom. Met. C. Iulianu at vn oper em n ttatu bus I pore confi put ip Nam statu Aruſp tentia Iulian Sc dam am ie virgi verbi cisti. de pe statu stanti

1. Reg. 5.

illam circiter pectus persecuit, caputque vna cum collo in terram dejecit, atque in faciem humi ea in parte defixit quæ fuerat à pectore diuulsa. Ex quo tempore ad hodiernum diem atra atq; fulminis ictu ambusta manet. hæc Sozom. eademque habent acta Artemij apud Metaph. die 20. Oct. c. 30. & Niceph. li. 10.

Quanto iustius, dicet aliquis, in ipsum Iulianum fulmen illud cęlitus fuisset intortum? at vniuersa, ait Salomon, propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoq; ad diem malum. Voluit Iulianus hanc in Christi statuam exercuisse vindictam, de compluribus Deorum simulachris à Christianis tempore Constantini atque Constantij toto orbe contractis: Sed malum conuersum est in caput ipsius, vlciscente quamprimum numine. Nam tantum prodigium fulminis, quod eius statuam mediam scidit atque prostrauit, ex Aruspicum quos colebat atq; obseruabat sententia Romani Imperij cladem atq; eiusdem Iuliani portendit interitum.

Scribit Paulus Diac. cum Iconomachus quidam inspecta statua B. Virginis lapides in eam iecisset eamq; comminuisset, per quietem virginem ipsam ab eo visam terribiliter his verbis comminantem, in caput tuum hoc fecisti. Deinde paulo post eundem ingenti lapide percussum atque ita contusum esse vt ipse statuam comminuerat. Theophanes ait: Constantinus quidam Strator Artabardi videns

Prou. 16.

5.
Eutropius
lib. 21. rerū
Rom.
Pœnas dat
impus
iconocla-
sta.
Anno
Chr. 727.

M 3 ima

imaginem Dei genitricis stantem, apprehen-
 sum lapidem aduersus eam proiecit & cecidit,
 & cum cecidisset calcavit (lapidis eam
 cecidit, deiecit, deiectam que pessum dedit).
 vidit in somnis (somno sopitus) altarem
 Dominam nostram & dicentem Nolle
 fortem causam in me operatus fueris
 qualem te mihi præstitens, & quam
 valenter triumphaueris) verum contra
 tuum hoc fecisti (haud erit impunita
 Postea vero dum Sarraceni aduersus
 congressionem facerent, & ageretur bellum
 currens ad murum vt fortis miles, infelix
 eijcitur è lapide transmissio ex Mangona
 china ita dicta) & contritum est caput
 facies, dignam impietatis suæ retributionem
 percipiens, &c. (vel, sequutum breuius
 Sarracenis bellum, quos muro subter
 dum miser Const. repellere conatur, pro
 cecidit lapidis comminutus ac contulit
 rijt, &c.)

6.

Fuit vir Cyprius in vrbe Constantinianensi
 mentarius (boues & armenta pascens) op-
 In Concil. Nicæno 2. randi causa (proposito atq; animo) in
 act. 4. nis Deiparæ facellum concessit (ingressus
 Imaginem atq; cum inter orandum suspiceret (oculorum
 Deiparæ templi tabulas imaginesq; conuerteret)
 violans me ginem virginis ex coloribus in parietibus
 ritas hinc pressam, animaduertit (beatiss. virginis
 s. & impie- giem coloribus expressam in aduerso pariete
 tatis po- vidit) ac indignabundus (subita correptione
 nat.

mentia) dixit: Quorsum hæc? statimq; stimu-
 lo quo boues agebat (incitabat) sublato (im-
 presso) eidem imagini Virginis dextrum o-
 culum eruit (demolitur). Inde egressus cæpto
 pergebat itinere, dumque forte pecus ad ma-
 turandum iter pungit (boues, vt moris est, in-
 stimulat atq; vrget tardiores) ecce tibi stimu-
 lus (agitoria hasta) confringitur, & ea pars
 cui ferrum erat infixum in dextrum hominis
 oculum recta inuolat, ac miserum oculo pri-
 uat (instigantis ligni pars illa ferrata resiliuit,
 certissimoq; ictu retro versa, bubulco, grande
 illud pecus à tergo insequenti, dexterum oculo
 funditus eruit, iustissima lege talionis).
 Narrat hoc Constantinus sanctiss. Cyprius E-
 piscopus coram toto confessu (in cœtu gra-
 uissimo) patrum, verbisq; disertis adiungit:
 hunc ego Constantinus virum vidi, & mono-
 culum etiamnum ex hac causa esse cognosco.

Budæ, Pannoniæ vrbe, duo aleatores ita
 conuenerant, vt alter in Dei nomine alter in
 nomine diaboli luderet. Qui Deum nequitia
 factorem faciebat, pecunias omnes, ipsas quo-
 que vestes amisit: intempesta nocte despera-
 bundus domum rediens, per cœmiterium i-
 ter facit. ibi Saluatoris crucifixi imaginem
 conspicatus, ira & furore plenus saxum ar-
 reptum violenter fronti illisit. Miracu-
 lose igitur saxum in vulnere hæsit, & co-
 piosus sanguis profluxit. Cœmiterio vici-
 nus habitabat lanus fenex podagricus is per

7.
 Lycosthe-
 nes lib. 14.
 Theatri,
 citans M.
 Fritschiu
 in meteo-
 ris.

Despera-
 bûdus ima-
 ginem cruce
 cis saxo
 fent.

M 4 quie-

quietem vocem incertam audit, surgens
cultro proximū quemuis sibi obviam
confoderet. Quam vocem cum tertio
tam, multis cum minis instantem audire
parere decrevit itaque cum prius ne
quidem sese lecto posset, impigrè surge
niario cultro arrepto in cœmiterium de
dens aleatorem infelicem furibundum
obulam factum cultro confixit. Hoc pa
facinore, iudicis ædes accedens, aditum
loquium postulat. Iudex non credere
phantasma dēmonis arbitrari, tandem
sus, somnium & cædem indicat. Cum
luxisset, ad cœmiterium conueniunt, ca
circumstant, interim dæmones cum ter
vlulatu in sublime raptum cadaver ex
num cōspectu abstulerunt. Ea res præter
nus crucifixo illatum aleatoris perfidiam
guit, & lanium à periculo liberavit.

8.
Damasc.
orat. 3 de
venerat.
SS imagi
num ex Ar
radio Ar
chiepisc.
Cypr.
Exempla
hæc proli
xius refert.
D. Tilman.
Bredenb.
collat. sa
gram. lib. 3

Gentiles demandarunt militi vt cōstem sa
gradibus deturbaret imaginem S. Simpliciani
quam Antiochiæ crexerat quidam nepollue
tor ob restitutam sibi intercessionem huius
cti sanitatem. ille cum ascendisset, man
expandisset, vt demandatum expleret
ex alto in imam delapsus terrā, momen
medius perruptus, & in turba non medi
exortus est tumultus, nihilominus red
fis animis adiecerunt, vt & alterum eo
rent. Et ille quidem exporrectis manibus
imaginem detraheret, in terram pariter
In c

psus perfractus est. Hoc edito exemplo terrore perculli omnes cœperunt sibiipsis imprimere S. crucis signaculum. Cumq; perfidi illi vehementiore infania furerent, adiecerunt, vt & tertium ad hoc opus adigerent. Et hic vt manus extendit primum ad deiicendam imaginem, confimiliter perruptus concidit in terram. Tunc timor magnus inuasit omnes, qui fideles circumsteterant, & attoniti super cœcitate ac temerario ausu perfidorũ & impiorum adorata imagine cū supplici deprecatione illinc abierunt.

Saracenus quidam in templo S. Theodori iecit sagittam aduersus imaginem Theodori, quæ humerum eius dextrum perculit. Ex eo vulnere mox exsiliuit sanguis, qui & ad imam vsque imaginis partem delapsus est, spectantibus omnibus quod fiebat signum, simul & impactam sagittam humero sancti & defluentem sanguinem, &c. Cum familiæ eorum (S. Simaracenorum) qui incolebant (& impudicitijs iam neq; polluebant) hoc templum, essent quatuor & viginti, ad vnum omnes amarulenta morte extincti sunt, eorum vero qui in viculo morabantur, nemo interim diem suum obiit, ipso autem hodie superest, plagam retinens iactu sagittæ impactam, simul & defluentis sanguinis vestigium. Nec pauci eorum sunt superstites qui fuerunt spectatores, &c.

In castro Drepanensi quidã (aleator) taxillarum

9.
Idem Das
mas. ibid.

10.
Ex vita S.
A. beati, in

M 5 larum

do aliquando vellet pro consuetudine sua a-
 leæ fortunam experiri, quosdam etiam sui
 similes ad illius rei communionem illexif-
 set, itum est ab illis in quoddam diuerso-
 rium publicum siue tabernam suburbij Mo-
 guntini Filtzbach appellati. Nomen vero &
 signum ipsius tabernæ flos erat, dicebaturque
 vulgo zu der Blumen. Cumque illic ali-
 quando taxillis lulissent, contigit forte vt
 Schelkropff parum prospera fortuna vsus
 pecuniam fere omnem quam habebat perde-
 ret (tali improspere iactibus amitteret) mul-
 tumque detrimenti (opinionem suam) acciperet,
 quod cum per ludi progressum nedum non
 emendaret, verum etiam immodicè auge-
 ris bene-
 ret, cepit tandem, vti solebat, grauitè lto-
 machari, & post conuitia in collusores ia-
 roce exacta (illatas iniurias) Deum etiam & sanctos
 blasphemare (nefarijs vocibus lacessere).
 Sunt qui referant eum hac ira & impietate
 succensum palam fuisse minitatum quam-
 cunque crucifixi I E S V imaginem primum
 obuiam habuisset ab ea se præsentis damni
 poenas & vindictam repetiturum. Quod etiam
 huius hominis impietati plurimum con-
 gruebat, multumque credibile est, tamen
 id pro comperto affirmare non ausim. Hoc
 certe constat eum à socijs (è caupona) ni-
 hil placatiore animo digressum, perue-
 nisse ad facellum quoddam inter ædem
 D. Al.

Gravissimorum
 morum semen & ori-
 go victorū est ludus.
 ex hoc auaritia, rapas-
 citas, im-
 pietas, &c.

Christi imaginem
(ligneam statuam)
pro nefas, sceleratissime crude-
lissimeq; tractat.

Res pro-
fus admi-
randa, Ex
læsis per-
cussis que i-
maginibus
sanguis ef-
fluit & ter-
ram cruentat.

D. Albani & hanc B. Virginis Ecclesiam Campis, nunc S. Crucis dictam) situm iam olim hæc simulacra fuerant reposita nus erat Schelkropff haud dubie impius & qui scelus abominabile iam dudum conceptum mox effundere concupiscens quam primū ergo ad id facilli peruenit imaginem crucifixi ea qua vides atrociter vulneravit. Pro modo enim iræ quæ impetum scelestissimum adiuuabat viri ceruicem crucifixi dissecuit, ita ut neque nus hæreret quidem, mox D. Virginis simulacrumq; sanctorum signis (simulachris) quæ rima altaris latera decorabant crucifixibus cæsim & punctim pleraq; vulneravit (sceleratissime perforavit) haud absimilem qui maiore interdum cædis libidine fame penitus in ouile indefensum gressus. Hactenus Schelkropff debacchatus est, vero sequuntur ad vindictā diuinam & culum ipsum pertinent. Terrificus & admirabilis ille cruor, quem hic tribuit licet, subito ex vulneribus à crudelissimo sicario passim illatis effluxit, ceu nō simulachra (mura signa) sed viui hominum iniuriam perpelli forent. Crederes ipsum tanto scelere appetitum quodammodo indoluisse (tanti facinoris immanitate) condoluisse quodammodo) tanto miraculo veluti manifesta dolorum fessione piorum animos ad vindictam

endam animasse (ad vltiorem sceleris excita-
 se) Schelkropff autem iam expleta impieta-
 te sua, siue nutu Dei affixus (vi diuina deten-
 tus) siue ipso cruoris miraculo exterritus, in-
 de pedem non mouit, donec à superuenienti-
 bus (ab illis qui religionis causa in ædem sa-
 eram venerant, stragemq; illam attoniti vide-
 rant) in flagranti crimine deprehensus & in
 urbem Moguntinam captiuus deductus est,
 non iam suæ sed diuinæ iræ memor, anxiusq;
 metu pœnarum, quas paulo post dedit, non
 quidem flagitio suo respondentes (non enim
 tantæ impietati par supplicium excogitari
 poterat) sed quas homini homines infligere
 debuerunt; viuis enim in conspectu populi
 exustus est, nõ longe ab vrbe eo in loco quem
 Iudæorum arenam vulgo appellant, quod Iu-
 dæi quondam cadauera sua illic humare sole-
 rent. Hac morte impiissimus illi Schelkropff
 consumptus est, imagines vero vulneribus &
 cruore (furalis iniuria barbari, & fusi mira-
 culo cruoris) insignes ab ædicula illa veteri ad
 hoc templum D. Virginis, vel S. Crucis sum-
 ma veneratione sacerdotum manibus transla-
 ta fuerunt, vbi in hodiernum vsque diem ter-
 rificus ille cruor visitur, & admodum religio-
 sè colitur, multiq; mortales variè afflicti
 susceptis votis Dei Opt. Max. clementiam ex-
 perti & salutè adepti sunt. Extat de hac ipsa re
 prolixum & elegans carmen Theodori Gre-
 semundi, in cuius fine, inter alia complura
 epi

Nefarius
 parricida
 se loco me-
 uere non
 potest.

epigrammata insertum est distichon
negotij summam, & numerum anni quo
tigit complectens

A LVDO LVIVS sChelkropff stat
fossat,

Perstat, tentat Vr, Igne CreMacVs ob

Sunt quoque qui affirmant peractio
nore brachium ipsius Schelkropffij disti
se, neque in hodiernum vsque diem he
las & gramina istic loci vbi facinus ad
est succrescere potuisse.

R. P. Serarius Moguntiacarum rerum
cap. 31. describens hoc templum S. C
quod insigni hoc miraculo nobilitatum
ait: annis abhinc 12. posuerunt duo Ser
mi Bauariæ Ducis GVILELMI, tanto
dignissimi filij (hic perillustre votū cha
um). Exscribā hic totū, prout illud sua
nu elegātissimè $\chi\epsilon\lambda\kappa\rho\phi\sigma\iota$ optimi scrip

AD CRUCEM MIRACVLO
gnem votum.

PHILIPPI & FERDINANDI
Ducum.

Ergone, te lignum, ligni celestis imago
Ira furens petit, & scelerata cade cruentat
Aspicimus pauidi caput à ceruice reuulsam
Et vena haud solita manantis signa cruoris.
At circum toto pendentia pariete dona
Votiuasq; tua testes opis vndiq; ceras.
O vltre Deo sanctum, o venerabile lignum

Enl. te submissi ad terram veneramur, & ara,
Et tibi supplicibus desigimus oscula labris,
Et pia suspensa restamur vota tabella.

Serua ô (nam seruare potes) crux alma Philippum
FERDINANDVM que Ducis GVILHELMI
pignora Boij.

Seruati meritos olim referemus honores.

Philippus Episcopus Ratisbonensis, &c. &
Ferdin. fratres, &c. poneb. & scr. in residentia
Mogunt.

Anno 1536. Senatus Augustæ Vindelico-
rum, instigantibus nouæ doctrinæ præconi-
bus, vniuerso vrbs clero mandauit vt ante
solis occasum vrbe excederet. Eodem igi-
tur (impij huius edicti) die circa horam vn-
decimam reuerendus ac nobilis vir D. Phi-
lippus N. Decanus Ecclesiæ Cathedralis tem-
plum idem, cui ipse præerat, ingreditur, vi-
surus quid rerum in eo molirentur (ad hære-
ticorum vel insidias explorandas, vel male-
ficia si posset, coercenda, prohibendaque).
Cumque altaria omnia illæsa videret, statu-
is quoque illæsas & inuiolatas vnum in lo-
cum congestas, tandem videt quendam
D. Virginis matris statuam pallio cæruleo
(palla cærulei coloris) coopertâ ac iuxta cho-
rum ad parietem erectâ, inuadere & cõfringe-
re conantem. Quem cum grauitè increpasset
illeq; alio se (& pudore & metu) proriperet,
nox (in medijs fugæ conatib.) furijs partheno-
machus

Nota Sere-
nifs. & Re-
uerendis.
Principum
perillustre
pietatis
monimen-
tum.

12.

Ex libello
an 76 Pari-
sij impre-
so apud
VVihel.
Merlin.

Mirabile
suppliciu
de hæretis
eo imagi-
num vexas-
toe sumis
diuina
manus.

machusille & Oestro corripitur (horribili
 agitatur, & fulminato lymphatoq; similitudo
 & vultu fœda specie contorquet) inter
 tusq; quid sibi accidisset, hoc solum re
 dit. Mulier ceruleo pallio (amictu) vestita
 infecuta manu me pupugit (perculit) ac
 dem durante insana mentis impotentia
 rore extinctus est (in illa bacchantis am
 mentia & iactatione latro miserimus con
 uit). Hæc nobis retulit, inquit D. Tim
 denbachius, primarius quidam Principis
 etoris cõsiliarius, multis honoratis viri
 sentibus.

li. 3. c. 20.

13.

D. Tim.
 Bredenb.
 lib. 3. c. 21.

In Monasterio montis S. Rupertii
 quiescit corpus S. Hildegardis (quæ D.
 nardi vixit ætate) prope ciuitatem Bie
 infra Moguntiam (Moguntia contermina
 contigit Anno Domini 1302. quendam
 tem animo sacrilego in templum irrep
 Cumq; apud altare quoddam imaginem
 ginis Deiparæ depictam videret, quæ
 ctore (circum pectus) quinque gemmis cry
 stalinis (ex crystallo) decorata erat, pro
 imaginem, & gemmas quatuor scalpe
 xauit & (vi auellens) extraxit. Cum
 ad quintam simili modo (inexplicabile
 meritate & rapacitate) luxandam pro
 retur, ecce intemeratæ virginis castill
 nimus, non sustinens hostilem in sacra
 pectore contrectationem, excanduit, ill
 doque prodigio mox ex quinta gemma

Virginis
 potentiam
 sentit & n. a
 men, hu
 mani diu
 niq; iuris
 violator
 seu Sacri
 le
 gus.

cula, quæ sacratissimis imaginis vberibus in-
 hereat, ac pectori monile erat, lac & sanguis p-
 fluxerūt. Sacrilegus miles (prædo nefarius) vi-
 so prodigio expalluit, arreptoq; puluere flu-
 xum (cursum defluentis sanguinis) sistere (ob-
 struere) conatus est, nec potuit quin lacteus il-
 le sanguineusq; liquor magis magisq; profle-
 ret (quo magis sanguinis venam lactisq; ri-
 uum obturare cupiebat, tanto vehementius
 sanguineus ille liquor & lacteus proflebat)
 moxq; præ mentis inopia (præceps amentia)
 in profluentem Nahum procurrit, ac seipsum
 miser submergit (ad fluuium cursum inten-
 dit, & se in illius aquas improbissimo lethi
 genere moriturus iniecit) in virginem Dei-
 param impius, in seipsum crudelissimus. La-
 cteus ille sanguineusq; liquor à sanctimonia-
 libus istius loci (monasterij) collectus vitroq;
 exceptus in sacrarium diligenter repositus
 est, vbi etiamnum cum dignitate reseruatur,
 & à multis religiosè cum pietate & votis in-
 visitur.

Prodigiij
 magnitudi-
 dine terre-
 tur.

Iconoma-
 chus seip-
 sum sub-
 mergit.

Circa annum Christi 1577. Cum passim in
 toto penè Belgio Iconomachi in templa & i-
 mages irruere cœpissent, contigit in cele-
 bri quodam pago Lokeren appellato, quatu-
 or milliaribus à Gandauo dissito quendam
 D. Virginis Deiparæ statuam inuadere ac de-
 moliri (ex alto deijcere ac deturbare) Cumq;
 magno labore tandem imaginem luxasset,

14.

N deci-

Imago di-
uz matris
præcipitās
gratiam re-
fert meri-
torum Ico-
nomacho.

Filius & ge-
nerosus &
fortis ma-
tris iniuriā
colapho &
sanguine
vindicat.

Iob. 40.
Psal. 31. in
chamo & c.

15.

decidens illa, sui ipsius casu vindictam
xit Iconomacho. Nam casus iste ima-
nutu diuino sic accidit, vt puellus iste
stus dominus, quem virgo mater vni-
bat, quantumcunque antea blandulus,
vltici manu (quam arte sculptoris per-
sam habebat) recta in caput ipsam que
lam Iconomachi impingeret, eandem
lut armilla quadam acuta perforaret,
pueri Iesu, cuius erat effigies imagini
vt solet adiuncta, manus ingenio artifi-
tè protenta in sacrilegi & caput & man-
vehementer impegit, & eam velut ac-
mo gladio perforauit). Historia ab oc-
& fide dignis testibus in confesso hono-
rum virorum nobis relata est, ait D. Til-
Bredenb. lib. 3. collat. sacr. c. 22.

Idem scribit c. 27. dicti libri: Publico-
torum sermone editis que scriptis con-
que etiamnum hodie superstites sunt
de dignissimi, qui nobis retulerunt, ex
tempore cum Goesij in Belgio tumultu-
tur & Guilhelmus Comes Montensis Au-
giæ Principis Guilhelmi sororius Mon-
rium Franciscanorum prope Embrico-
eiusdem Comitis maioribus, vt fertur,
dam religiosè fundatum, demoliretur
ius demolitionis per menses aliquot
siuè durantis postremos actus ego ipse
vidi) quendam hominem nouis degen-
bus dementatum superuenisse, & omni-

iam statuis, imaginibus, & altaribus vastatis & exturbatis, inuenisse adhuc residuam ibi statuam D. Antonij. Quam iste protinus proterua manu corripuens in terram colliserit, pedibusq; conculcauerit, & quibuscunq; poterat modis exagitauerit. Euenit autem vt forte assisteret mulier quæpiam Catholica, quæ hominem compellans, ait: Quid in te peccauit D. Antonius, quod statuam eius tam indignè exagitas, ille protinus in proteruam hanc vocem prorupit: Quid tu mihi obstrepis de S. Antonio? Si quam ille vim aut virtutem habet, eam declaret. Nec mora, è vestigio iste in sanctum blasphemus, igne sacro, quem vocant D. Antonij, corripitur, totoq; corpore vltulatur, & tandem sacro igne totus Deo vindicante excarnificatus, animam exhalat.

Anno illo Goesiaco 1566. cum per Belgium passim Iconoclastæ in venerandas Sanctorum imagines defæuissent, Busciducis accidit quosdam D. Antonij imaginem gladijs, ascia, & bipennibus in frustra concidere vt incendio via publica abolerent. Verum quid accidit? non certe impune tulere impij: è vestigio namq; illa peste quam D. Antonij iam olim appellamus Christiani (quòd illi depelédæ sint eius apud Deum pij experti sæpè patronū) corripuntur, totoq; vtriusq; corpore instar granorum piperis pestilens ille ignis ebullit, domū sese recipiunt infelices quorum

N 2 plaga

16.
D. VVilh.
Lindanus
li. 2 de fu-
giedis ido-
lis c. 1. &
Apol.
ad Germ.
tom. 2. c. 11

plaga focij deterriti rogam deserunt trepidi
 Tam atroci atq; voraci consumebantur
 seri totum per corpus incendio, ut potest
 impiam efflarint animam, & funesta reli-
 rint cadauera variorum colorum flagran-
 bus, ceruleis, prasinis, atris insignita
 tam est tota vicinia notum, ut plurimum
 ius rei non solum audierimus cōcorditer
 storiā ad viuum depingentes, additis
 tam sacrilegorum quam familiarium no-
 minibus, sed publici etiam viderimus. Notum
 de non indigni neq; obscuri testimonium
 Anno 1576. 21. Iulij dum dux Alen-
 frater Regis Franciæ esset in vrbe Gallie
 stillon, & excubiæ pedestrium copiarum
 villa quæ dicitur Soulci, à dicta ciuitate
 plus minus miliari distāte agerentur, ce-
 lites malè feriatu deprehenderunt pre-
 bus imaginem B. Antonij in petra erectam
 post multa scandala, ludibria & dicteria
 am congesta, caput quidem imaginis
 manus vero armarunt hallebardia, talia
 execrandis blasphemijs euomentes
 quid vales, si qua tibi potestas in pre-
 nunc eam demonstra contra nos, ac
 fende. Quo dicto suis armis imaginem
 tunt multis ictibus. Quibus non contem-
 nus eorum bis aut ter displosa bōbarda
 ginem illam oppugnare aggreditur, &
 faciem inter meatum & inferius labrum
 latus globulo tormentario lacerat faciem

Id. li. 2. c. 1.
 de fug.
 idolis.

at non impunè. Nam eodem momento ille impius magno eiulatu clamans horridumque eiulans: totus, inquit, ardeo, totus comburor, statimque prolabitur in terram mortuus. in cuius facie eodem loco ubi imaginem globo violat, vice reddita, ignis scelerum vindex, qui totum inde os replebat, velut via facta erumpens, perluxit, eum deuorans, etiam cum iam miseram exhalasset animam. Secundus vero non minus sentiens Dei omnipotentis manum exclamat quoque ignis vim se ferre non posse, volensque intestina tormenta per aquam effugere in torrentem proximum præceps insiliit, nec Dei tamen præsentiam effugit. Nam statim aquis submersus & suffocatus interiit. Porro tertius cernens suorum miserabilem exitum, sui impositus, ac totus exanimis humi affligitur, ac deportatus in proximam domum totus feruentissimis febribus æstuebat, adeoque violentis ut miserum de se spectaculum omnibus exhiberet. Cuius miseria permoti cognati, amici maximè & commilitones Catholici, ad templum velut ad asylum confugere, Deo patri (sacerdote perquisito) sacrificium mediatoris solemni cantu coram imagine S. Antonij immolare, ac vnanimiter cateruatim prouentes tam milites quam dicti loci incolæ, Deum summa animi deuotione pro miseri fratris salute comprecari, postque sacrificium & multas preces afflictum inuisere, præmissisque multis alijs orationibus

aquam ei benedictam sacerdos adspersit.
 E vestigio ille miser sibi redditus, crimen
 noscit, Dei misericordiam inclamat, ac
 nus tendens in cælum humilibus ac magis
 precibus suum errorem professus, accipit
 omnium deprecationes supplex ambulat
 pro ipso Deum clementis interpellentem.
 defuit diuina misericordia, nam statim pro
 ne valetudini ac menti restituitur, ea quæ
 num hodie fruitur. Hæc veraciter sub ocu-
 plus quam trium millium hominum no-
 gesta docent, quam reuerentiam veneramus
 sanctorum imaginibus debeamus. Nam
 numen in illis nullum fit, tamen eorum
 bis reficant subinde memoriam quos re-
 sentant, ac ad gloriosa Dei in suis sanctis
 ra collaudanda eorumque pia patrocini-
 ploranda plerosque Christianorum exhor-
 lant. Quin & contumelia illata ipsis
 sanctos, imo in communem dominum
 dundat, qui hic aliquando etsi silere vi-
 tur, non tamen silebit semper.

17.

Baronius refert anno Chr. 1017. Roma
 ventorū ita esse cōcussam vt penè omnes
 mani sint mortui tam Christiani quam
 quia Iudæi in Synagoga sua imaginem
 sti in Parasceue deluserunt, sicut fecerant
 mino parentes eorum, vbi autem iussu
 illi qui hoc fecerant decollati sunt, ceteri
 runt venti.

18.

Lubeca accepi à Canonico quodam cop-

to F. Laurentij Suriij Carthus. eiusdemq; cog-
 nominis talem historiam: Ludimagister sum-
 mæ ædis Lubecensis Lutheranus profectus
 fuerat superiori mense in patriam suam Par-
 rhai, oppidum est ducatus Megapolensis, vbi
 dum aliquãtis per hæret videt insolens quod-
 dam stratagema *μεγαλομάρτυρ* S. Georgij.
 Curabant prouifores innouari templum D.
 Gregorio olim sacrum, pictor minus bene
 de sanctis sentiens dum colores suos vult ex-
 coquere accipit statuam S. Georgij, eamque
 in partes dissectam ollulis suis supponit, vix
 incaluerant ollæ, & ecce tibi tantus incipit in
 omnibus eius membris ignis ardere, vt vi-
 deretur sibi Vulcanum in ventre habere.
 Volutatur humi, templumque inconditis
 clamoribus replet, inde domum transporta-
 tus lento calore duobus fere continuis men-
 sibus ita crudeliter exustulatur, vt, necdum
 mortuus, damnatorum cruciatibus exerce-
 ri videretur, tandem horrendo quodam
 boatu stridoreque dentium edito, animam
 effluit. Territus Ludimagister tam tetro
 spectaculo, ccepit paulo melius de sanctis sen-
 tire, quos prius existimarat sopitos more
 glirium non tangi vlla cura rerum humana-
 rum. indoluit etiam quod petulantius non-
 nunquam linguam in eos exercuisset, dum
 Vicariam suam operam in concionibus ver-
 bi ministris præbet.

Ex litteris
 doctissimi
 ac prudens
 tifs. viri.
 11. Octob.
 An. 1600.

N 4

Sigc-

19. Sigebertus ait: Hoc tempore (an. Chr. 723) Iudæus quidam imaginem saluatoris de ecclesia furtim deponens eam telo transfudit iam dum in domū suam deferens, cum inflammis exurere, se sanguine imaginis crateratum videns præ stupore eā abscondit. Christiani requirentes, & per vestigia sanguinis inuenientes eam sanguinolentam repererunt, Iudæum vero lapidauerunt.
20. **Anno 1595** Michaël ab Iffelt lib. 14. Mercurij Belgici ex Franco fidei Catholicae aduocatus: Quidam ait, in oppido Montani (Sept. Veneti scribunt) ausus est stricto gladio statuam B. Mariæ Virg. ferire, è vulnere sanguis effluxit quo cū multi cæci, surdi, idi, & qui alijs vitijs & morbis laborant, fuerunt, existimat prædictus Michael ab Iffelt eandem esse imaginem de qua virum nomine Spira scripsisse asserit: impius quidam cum de dicta imagine & ijs quæ fieri dicebantur audisset, vt illud erementum oculis captum eo adduxit, visum restitui petiturus, Bestiæ lumen reddidit illusori adimitur.
21. Mulier vt sanitatem corporis quam miserat recuperaret, vestes suas pretiosissimasque cimelia quædam ad dictam imaginem deferens ei obtulit, sanitatemque recuperavit post penituit eam oblationis, donaque & voluntate repetebat, & ecce omnia ei restituta sunt, dona scilicet atque

22.

tudo. Pedemótanus quidam hæreticus equo
illac iter agens forte fortuna aurigam quen-
dam obuium habuit vehentem lateres. Ro-
gat quò lapides vehat? respòdit auriga, ad huc
sacrum locum vt D. Virgini templum ædifi-
cetur. Quin potius, inquit ille, vt hara porco.
vix locutus erat cum terra dehiscens equum
& fessorem collo tenus absorbuit, totumque
triduum ita demersum retinuit, quousq; ite-
ratis precibus ab eadem virgine superis resti-
tutus est, &c.

23.

Anno Chr. 1525. cum Lutherani cathedram
cathedralis Ecclesiæ D. Virginis Erphordiæ
vi inuasissent & iam ad tempus occupassent,
concionator quidam nomine Ioannes Culsamerus
consistens in cathedra ac digito mon-
strans statuam B. Virginis sub maximo orga-
no consistentem, in has blasphemias erupit
voces: Non quiescam, nec dormitum ibo an-
tequam idolum illud (statuam D. Virginis in-
telligebat) ex hac æde Basilica eiecero. Sed
ecce subito ignis facer digitum ipsius inualit,
& eadem nocte subita morte extinctus est.
Statua autem SS. Mariæ in eodem loco per-
mansit.

24.

Circa idem tempus cum Senatus omnium
Cenobiorum & Ecclesiarum ornamenta in
curiam ferri iuberet, etiam argenteas tumbas
duorum patronorum, SS. Eobani & Adala-
rij, sub hoc specioso prætextu, ne tempore se-
ditionis præda fierent impiorum; aurifabro

N 5 prope

prope Prædicatores habitanti oblata est
 magna argentea statua S. Mariæ in sole, quæ
 liquefaceret, & monetam ex ea eudem
 (quia pessimus erat hostis Ecclesiæ Cæsar
 cæ) ferreo malleo magna vi incipit con
 dere faciem statuæ, & blasphemio ore
 Sic coercenda sunt idola Papistarum, &
 subito occæcatus est, & mendicus man
 ad mortem.

POENAE IDOLOLATRIÆ

1.
 3. Reg. 16.
 Ios. 6.
 vi. de Tem.
 plis Ex. 1.

Bern. iusti.
 cia Dei ali.
 ud iudica.
 re non pos.
 test nisi q.
 merentur
 opera nos.
 tra.

2.
 4. Reg. 21.

Quia Achabus Rex Hebræorum Ieremum i
 mi idololatræ vestigia sectatus est (ad fac
 tilem vxorem duxit, Hieruchuntem utraher
 iussu Dei eversam instauravit, Baalitem tēi sen
 & iucum dicauit, &c.) in prælio adversus tur
 Regem sagitta inter pulmones & stomach. qui
 ictus ex eo vulnere non solum vitam salutaria
 sed cruorem etiam ipsius humi effusus quod
 nes llexerunt. quia corde de altris seruo quod
 meruit uti sanguis ipsius canum sepel. Nam f
 visceribus.

Quia Manasses Rex oppidatim facie dāmen
 struxit idolis, & in montibus omnia de restare
 nijs dicata refecit altaria, &c. in aula arbor, p
 ces, veneficos, &c. habuit, valde multos exussit
 fudit sanguinis innocentis, & idolum in iām in
 plo Domini posuit, Deus permisit ut vices add
 met ministri filium primogenitum per i cum
 iurationem interficerent, & præcomite lice
 vrbe Hierosolyma fieri iussit huius de